

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

6. Рішення Харківського окружного адміністративного суду від 25.07.2024 у справі № 520/5061/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>.

Науковий керівник: д.ю.н., професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Шевчук О. М.

Коройд Ю. М.,
*аспірант 2 курсу кафедри кримінального,
кримінально-виконавчого права та кримінології
юридичного факультету,
Пенітенціарна академія України,
суддя Чернігівського апеляційного суду у відставці
ORCID: 0009-0007-5944-2574*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ СУДІВ

Право на перегляд справ та оскарження судових рішень є однією із головних засад правосуддя в Україні. Якщо у судовому рішенні міститься судова помилка, то вона повинна бути виправлена до набрання цим рішенням законної сили.

Система виправлення державою помилок і порушень, допущених її органами, створює надійну гарантію і охорону як інтересів учасників справи, так і поєднаних з ними державних та громадських інтересів. Засобом приведення цієї системи в дію слугує перш за все право сторін на оскарження рішення першої інстанції незалежно від його правильності.

Для реалізації можливості звернутися до апеляційного суду з апеляційною скаргою на рішення суду першої інстанції необхідна наявність низки передумов, що визначаються як попередні умови реалізації права на апеляційне оскарження, до яких відносяться: належність особи до кола суб'єктів, які мають право подати апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції; належний об'єкт оскарження; відсутність пропущення строку на апеляційне оскарження чи відмови у його поновленні.

Г. В. Корчевний, досліджуючи зміст права на оскарження судових рішень, у його структурі виділяє строк апеляційного оскарження та коло осіб апеляційного оскарження [1, с. 12].

На кожному етапі перегляду справи в апеляційному порядку, суди апеляційної інстанції, за нормами кримінального процесуального законодавства, наділені певними повноваженнями щодо оцінки апеляційної скарги на її відповідність вимогам КПК та щодо її розгляду по суті.

Так, встановлення чи підлягає апеляційному перегляду рішення суду першої інстанції є першочерговим для судді апеляційної інстанції, оскільки ч.4 ст.399 КПК України передбачено, що суддя-доповідач апеляційного суду відмовляє у відкритті провадження лише, якщо апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку або судові рішення оскаржене виключно з підстав, з яких воно не може бути оскарженим згідно з положеннями статті 394 цього Кодексу[2].

Важливість даного повноваження суду апеляційної інстанції полягає в дотриманні конституційного принципу доступу до правосуддя. Тому, чинним законодавством повинно бути чітко визначено, які саме судові рішення першої інстанції можуть бути оскаржені в апеляційному порядку.

Оскарженню підлягають всі види вироків, крім випадків, передбачених статтею 394 цього Кодексу, але і ці випадки стосуються особливостей оскарження того чи іншого вироку і не виключають можливості його оскарження з інших підстав. Саме з визначенням цих особливостей і виникають труднощі у суддів апеляційної інстанції при вирішенні питання про відмову у відкритті апеляційного провадження, незважаючи на те, що ст.394 КПК України досить чітко визначені особливості оскарження деяких вироків.

Крім відмови у відкритті апеляційного провадження за наявності до того підстав, до повноважень судді-доповідача апеляційного суду відноситься і право повернути апеляційну скаргу у визначених законом випадках, а саме якщо: особа не усунула недоліки апеляційної скарги, яку залишено без руху, в установленний строк; апеляційну скаргу подала особа, яка не має права подавати апеляційну скаргу; апеляційна скарга не підлягає розгляду в цьому суді апеляційної інстанції; апеляційна скарга подана після закінчення строку апеляційного оскарження і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або суд апеляційної інстанції за заявою особи не знайде підстав для його поновлення.

Що стосується територіальної підсудності апеляційних судів, то основна проблема щодо визначення підсудності справ апеляційному суду полягає не в застосуванні положень кримінального процесуального законодавства, а в дефіциті суддівських кадрів в судах цієї інстанції, внаслідок чого дуже значна кількість кримінальних справ передається на розгляд апеляційних судів інших областей.

Визначаючи коло осіб, які можуть подати апеляційну скаргу, законодавець з однієї сторони передбачив таке право конкретним учасникам кримінального провадження, з іншої, залишив іншим суб'єктам можливість оскарження в певних випадках.

Науковці звертали увагу на проблемність такого підходу до визначення кола апелянтів та пропонувались різні варіанти змін законодавства, зокрема, виклавши пункт 10 ст.393 КПК України в такій редакції «інші особи, інтересів яких стосується судові рішення» [3, с. 30].

Тому, для того щоб уникнути такої невизначеності та неоднозначної судової практики, вважаю, що ст.393 КПК України повинна містити вичерпний перелік осіб, які мають право на апеляційне оскарження.

Однією з основних підстав для повернення апеляційної скарги є недотримання строків на апеляційне оскарження. Як свідчить судова практика, суддя-доповідач вирішує питання про повернення апеляційної скарги, якщо строк на її подачу пропущений і апелянт не ставить питання про його поновлення, але якщо є клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження, то це питання вирішується колегією суддів.

Однак, оскільки процедура розгляду клопотання про поновлення строку в КПК України не визначена, то частина судів апеляційної інстанції виносить ухвали про відкриття провадження в частині вирішення питання про поновлення строку на апеляційне оскарження та призначення клопотання до розгляду, інша частина судів виносить ухвали про призначення до розгляду клопотання про поновлення строку на апеляційне оскарження без відкриття провадження по справі.

Стосовно строку на апеляційне оскарження, то деякі науковці пропонували ввести єдиний термін на оскарження всіх рішень. Так, О. Ю. Костюченко пропонував встановити єдиний строк апеляційного оскарження на будь-яке рішення суду першої інстанції, обґрунтовуючи свою позицію тим, що диференціація строків на апеляційне оскарження не сприяє можливості реалізації суб'єктами апеляційного оскарження свого конституційного права на подання апеляційних скарг [4, с. 45–46].

Не існує єдиної думки і щодо самого строку. Однак, з введенням в КПК нових положень щодо судового контролю під час досудового розслідування, що є доцільним встановлення різних строків на апеляційне оскарження, що сприяє оперативності судового розгляду кримінальних справ.

Що ж до підстав для поновлення строку на апеляційне оскарження, то вони також не визначені в КПК і в кожному конкретному випадку це питання вирішується суддею-доповідачем на його розсуд.

Доводити поважність причин пропуску строку повинна особа, що заявила клопотання про відновлення пропущеного строку.

Також, до повноважень судді-доповідача апеляційного суду відносить повернення апеляційної скарги, в разі якщо вона не відповідає вимогам ст.396 КПК України.

На відміну від інших підстав для повернення апеляційної скарги, ця підстава застосовується не відразу, а за певної умови, а саме апеляційна скарга повертається тільки за умови якщо особа не усунула недоліки апеляційної скарги, яку залишено без руху, в установленний строк.

Тобто, в разі подання апеляційної скарги, яка не відповідає вимогам, визначеним у ст.396 КПК України, суддя апеляційного суду спочатку залишає її без руху і надає строк на усунення недоліків і може її повернути лише, коли ці недоліки не були усунуті.

Реалізація права на апеляційне оскарження є однією з можливостей реалізації принципу доступу до правосуддя, надає можливість усунути помилки як матеріального так і процесуального характеру, які допущені під час розгляду справи судом апеляційної інстанції. Тому, перевірка відповідності апеляційний скарг вимогам чинного законодавства, як первинний етап апеляційного розгляду спрямований, з одного боку на можливість реалізації прав сторін кримінального провадження, з іншого боку, «на відсіювання» тих апеляційних скарг, які не можуть бути предметом апеляційного розгляду.

Список використаних джерел:

1. Корчевний Г. В. Право на оскарження судових рішень в апеляційному та касаційному порядку / Г. В. Корчевний // Судова апеляція. – 2006. – № 1 (2). – С. 25.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 р. № 3902-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>) (дата звернення 05.02.2025)

3. Клепка Д. І. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування як окремий вид провадження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2017. 211 с.

4. Костюченко О. Ю. Порядок і строки апеляційного оскарження у кримінальному судочинстві України. Судова апеляція. 2006. № 3. С. 43–56

Науковий керівник : кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права, міжнародного права гуманітарного факультету (очного та заочного навчання) Пенітенціарної академії України Олександр Марущак

Коцюбко І. В.,
*аспірантка ННІ права Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка*

СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ ПІД ЧАС СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ У ВИГЛЯДІ СТЯГНЕННЯ В ДОХІД ДЕРЖАВИ АКТИВІВ ПІДСАНКЦІЙНИХ ОСІБ

Із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» у травні 2022 року, законодавцем запроваджено новий вид санкції у вигляді стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (далі стягнення в дохід держави активів підсанкційних осіб) та унормовано, що розгляд цієї категорії справ здійснюється у порядку адміністративного судочинства. Водночас згідно з положеннями ч. 6 ст. 283–1 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС України) «суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони», що дало привід для експертних висновків про нормативне закріплення у КАС України стандарту доказування «баланс вірогідностей» для оцінки достатності доказів у санкційній категорії справ, хоча й лише

Боровська А. О.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ У СУДОВІЙ ВЛАДІ УКРАЇНИ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ	174
--	-----

Вігірінський Андрій

ФОРМАЛЬНО-ФУНКЦІОНАЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗАКОННОСТІ У ПРАКТИЦІ СУДОВОЇ ВЛАДИ, В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ОБСТАВИН	178
--	-----

Возна Д. В.

НЕВІЙСЬКОВА СЛУЖБА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СУДОВА ПРАКТИКА	183
--	-----

Гартман Юлія

ПЕРЕХІДНЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК КОМПЛЕКСНА КОНЦЕПЦІЯ У СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ І ВІДНОВЛЕННЯ ПОРУШЕНИХ ПРАВ І СВОБОД В УКРАЇНІ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ	187
---	-----

Гривенко В. В.

ЩОДО ВПЛИВУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА СУДОВУ ВЛАДУ В УКРАЇНІ	193
---	-----

Давидзон Д. О.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА ТА МЕДІАТОРА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	196
--	-----

Дзядевич В. Р.

РОЛЬ СУДДІВ У ВІДСТАВЦІ В УМОВАХ ТРАНЗИТНОГО ПРАВОСУДДЯ	200
--	-----

Дудник В. Ю.

АДВОКАТ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ: САМОПРЕЗЕНТАЦІЯ ЧИ ПРИХОВАНА РЕКЛАМА	204
---	-----

Єршов Марко

ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІВ'ЯЗКУ	208
--	-----

Єслюкова Валерія

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК- ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: АНАЛІЗ ОКРЕМИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ	211
--	-----

Єщенко О. В.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ПРАВІ ЄС	215
---	-----